

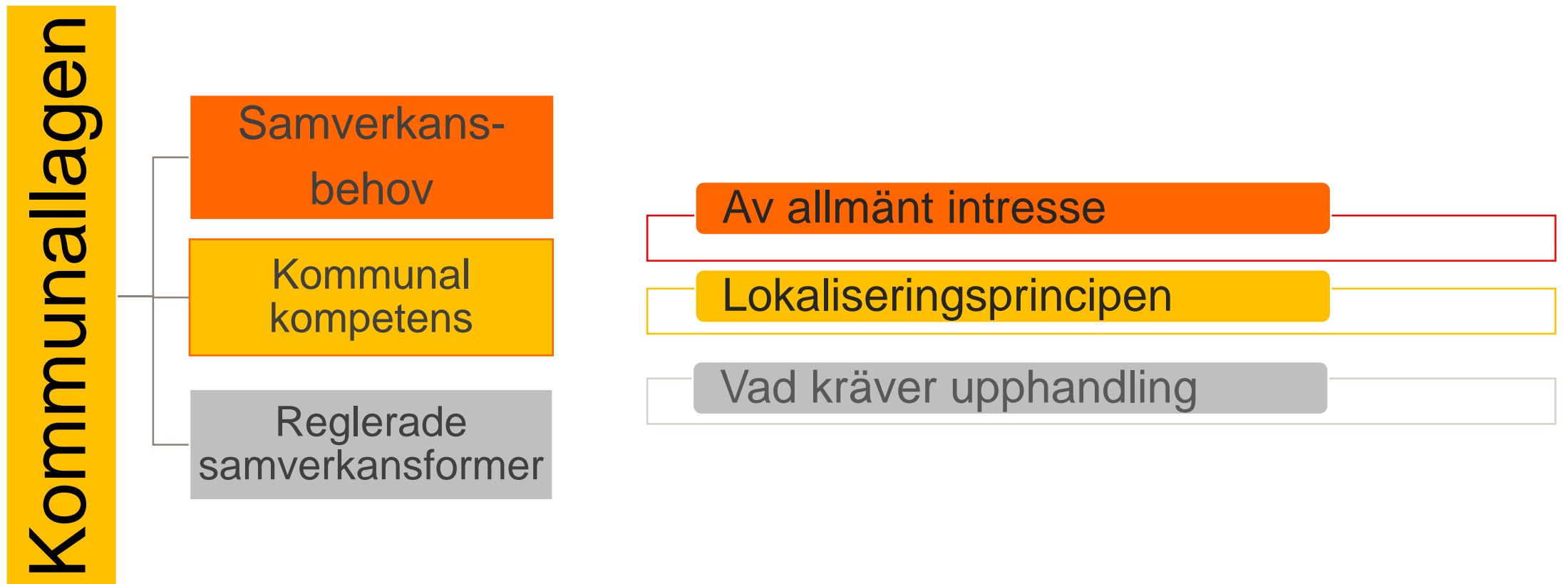
Avtalssamverkan

**Helena Linde,
Förbundsjurist,
Juridiska avdelningen SKR**
helena.linde@skr.se

Samverkansformer

Avtalssamverkan; förutsättningar för samarbete mellan kommuner

Propositionen

prop. 2017/18:151 ”En generell rätt till avtalssamverkan”

- Utvidgade möjligheter till kommunal avtalssamverkan
- Genom undantag från lokaliseringsprincipen
- Extern delegering av beslutanderätt görs möjlig
- Förhållandet till upphandlingslagstiftningen oförändrat
- Möjlighet inom ”Hamburgsamarbeteten”
- KS uppsiktsplikt över samverkan förstärks
- Förhållandet till bolag
- och speciallagstiftning

Vilka frågor möter vi?

- Samverkan kommun – region?
- Samverkan kommun – bolag – kommun
- Aktuella samverkansområden?
- Samverkan på vissa utvecklingsområden – som digitalisering
- Vissa myndighetsfrågor med svåra avgränsningar, ex socialjourer
- Hur ska avtalen rent faktiskt se ut?
- På vilken organisatorisk nivå ingås samverkansavtal?

Förhållningssätt till samverkan

En strategi för samverkan

- Demokrati
- Kontroll överblick
- Sårbarhet om förutsättningar förändras

Vad kan man samverka om?

- Det som inte träffas av upphandlingsplikten

- a. Det som är förenat med utövande av offentlig makt
- b. Det som kan direktupphandlas
- c. Upphandling mellan myndigheter
(Hamburgsamarbeten)

- Myndighetsutövning om specialreglering inte säger annat

Vad är upphandlingsrättsligt möjligt att samverka om?

- Grundprincip; Anskaffning sker genom upphandling
- Undantag; a. Det som är förenat med utövande av offentlig makt
  - b. Det som kan direktupphandlas
  - c. Upphandling mellan myndigheter
(Hamburgsamarbete)

”Hamburgsamarbete”

Mellan upphandlande myndigheter

- *Kommuner, andra kommunala organ*

Gemensamma mål, tydligt hänga samman med allmänintresset

- *Inte bara i ena partens intresse, alla ska bidra, kostnadstäckning*

Offentliga tjänster

- *Tjänster som syftar till att nå operativa mål*

Hamburgdomen (C480/06)

- Upphandling är huvudregel när myndigheter handlar med varandra
- Syftet att säkerställa ett gemensamt allmännyttigt mål (avfallshantering)
- Avfallsdirektivet och krav på omhändertagande vid anläggning i närhet
- Det avslutande ledet i ett mellankommunalt samarbete – hög kapacitet gynnsamt möjliga ekonomiska villkor
- Ömsesidiga åtaganden och ekonomiska transaktioner mellan parterna
- Kommissionen önskade konkurrensutsättning
- Kommunal organisationsfrihet och rätt att utföra i egen regi
- Uppnå mål av allmänintresse, likabehandlingsprincip och
- *ingen fördel för ett privat företag*

ECJ och administrativa stödtjänster (C-796/18)

- Tar udden av svenskt prop-uttalande beträffande stödtjänster
- Domen avser räddningstjänst i flera tyska kommuner
- Offentliga tjänster kan behöva kompletteras med andra tjänster
- Samarbete kan avse underordnade tjänster
- Om det bidrar till att fullgöra av offentliga tjänster
- Villkoren enligt 3 kap 17-18 §§ LOU (och LUF)
  - Allmänintresset och förhållandet till marknaden (max 20 %)

Kompetensfrågor

Lokaliseringsprincipen

Anknytning till kommunens område eller dess medlemmar

Avtalssamverkan hindras inte av lokaliseringsprincipen i 2 kap. 1 § KL

Förhållande till annan lagstiftning

Den allmänna kompetensen

En angelägenheter av allmänt intresse

som inte ska handhas enbart av staten annan kommun, eller någon annan.

Men förutsätter att det är fråga om en **gemensam uppgift** för samverkande parter

Regleringen om avtalssamverkan är subsidiär

- Sjuktransporter
- Kollektivtrafik
- Parkeringsövervakning
- Bibliotek
- Vatten
- El, naturgas och fjärrvärme

– Möjligheten till avtalssamverkan tillämpas inte om det finns avvikande bestämmelser om avtalssamverkan i annan lag eller författning.

Regeln om generell avtalssamverkan ersätter viss speciallagstiftning

- Miljöbalken,
- Plan- och bygglagen,
- Tobakslagen,
- Livsmedelslagen,
- Lagen om foder och animaliska biprodukter,
- Lagen om vissa kommunala befogenheter,
- Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel,
- Sprängämnesprekursorer,
- Elektroniska cigaretter mm
- Brandfarliga och explosiva varor,
- Alkohollagen,
- Kontroll av ekologisk produktion

läkemedelsprodukter saknas...

Specialreglering som anpassas till regeln om generell avtalssamverkan

- 2 kap. 5 § socialtjänstlagen
- 17 § första stycket LSS

- Nuvarande regler om avtalssamverkan i LSS och socialtjänstlagen ändras.
- Samverkan på dessa områden kommer i fortsättningen att kunna ske med stöd av huvudregeln i kommunallagen.

Samverkan med stöd av speciallagstiftning – exempel

Utbildningsområdet

Upphandling

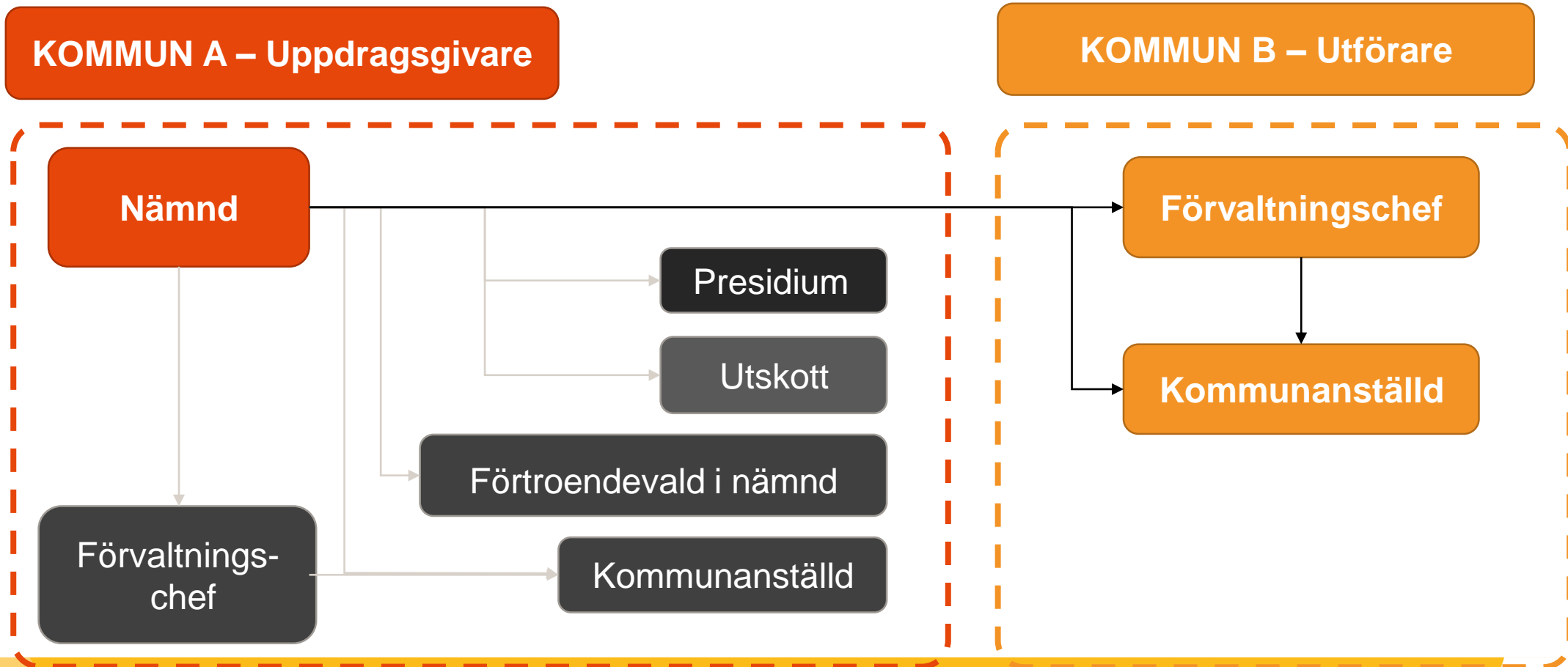
Skydd mot olyckor

Delegation till anställd i annan kommun – extern delegation

- Vid sådan extern delegation gäller reglerna i KL om
  - vanliga begränsningar av möjligheten till delegation ska tillämpas
  - samma jävsregler som vanligt,
  - vidaredelegation möjlig,
  - brukarmedverkan kan inkluderas och
  - anmälan av beslut hanteras motsvarande ”eget beslutsfattande” .

- Även andra **begränsningar enligt speciallagar** gäller

Delegering av beslutanderätt till anställda i den andra kommunen – huvudregeln i 9 kap. 37 § KL

Specialregler om delegation av ärenden i andra föreskrifter

- PBL – delegationsförbud för vissa ärendetyper
  - 5 kap. 27 § & 12 kap. 6 §
- Skoll – beslutsfattande i vissa fall direkt med stöd av lag
  - Ex. 5 kap. 5 § andra stycket om ordningsregler
- LVU/LVM – kompletterande beslutanderätt
  - Exempel: 6 § andra stycket LVU, 13 § LVM (omedelbara omhändertaganden)
- Befogenhetslagen (2009:47) – (ej samverkan enligt 3 kap. 37 § KL)
  - delegation till anställd i inköpscentral
  - 6 kap. 4 §
- LSO (dock ej samverkan enligt 9 kap. 37 § KL)
- delegationsförbud avs. vissa ärendetyper
  - 12 § andra stycket

Förstärkt uppsiktsplikt

- Avtalssamverkan kan skapa svårigheter vid uppföljning
- Utvidgad uppsiktsplikt följer regleringen för annan samverkan
- Gäller alla de samverkande parterna
- Inget krav på årliga beslut om förnyade avtal
- Men krav på årlig rapportering till fullmäktige
- Inget formkrav på rapporteringens utformning

Styrelsen ska ha uppsikt över sådan avtalssamverkan som sker enligt 9 kap. 37 § eller enligt annan lag eller författning.

Frågor att fundera på under förhandlingsstadiet

- Upphandlingsreglerna gäller fortfarande
- Ekonomiska villkor bör vara noggrant utredda
- Försäkringar
- Dataskydd, personuppgifter
- Arbetsgivaransvar/arbetsmiljö
- Avtalsförvaltning
- Säkerställande av insyn i de uppgifter som lämnas över

Hur ser ett samverkansavtal ut?

- Avtalets parter,
- Vilka uppgifter eller tjänster som avtalet omfattar,
- Omfattning av eventuell extern delegering av beslutanderätt,
- Avtalstiden och former för förlängning av denna,
- Ordning för lösandet av tvister mellan parterna,
- Ekonomiska villkor och former för redovisning m.m.
- Villkoren för avtalets upphörande

Regeringens bedömning:
Det finns inget behov av att i kommunallagen närmare reglera förfarandet för hur kommunala samverkansavtal ingås eller innehållet i sådana avtal.